

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.07.2016
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	14.03.2019
Avaldamismärge:	RT I, 17.12.2015, 33

Abipolitseiniku seadus

Vastu võetud 24.11.2010
[RT I, 20.12.2010, 1](#)
 jõustumine 01.01.2011

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
08.12.2011	RT I, 29.12.2011, 1	01.01.2012
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
19.11.2014	RT I, 13.12.2014, 1	01.01.2016, jõustumisaeg muudetud 01.07.2016 [RT I, 17.12.2015, 1]
18.02.2015	RT I, 12.03.2015, 6	22.03.2015
25.11.2015	RT I, 17.12.2015, 1	20.12.2015, osaliselt 01.07.2016

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab abipolitseiniku õigused, kohustused ja tegevusala eesmärgiga kaasata isikuid politsei tegevusse avaliku korra kaitseks ja turvalise ühiskonna tagamiseks.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(3) Riikliku järelevalve meetme rakendamisel muu seaduse alusel lähtub abipolitseinik muus seaduses sätestatust, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
 [[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015](#)]

§ 2. Abipolitseinik

(1) Abipolitseinik on isik, kes vabatahtlikult oma vabast ajast osaleb politsei tegevuses seaduses sätestatud alustel ja korras. Abipolitseinik ei kuulu politseiametnike koosseisu.

(2) Politsei tegevuses osalemine käesoleva seaduse tähenduses on koos politseiametnikuga abipolitseiniku poolt abipolitseiniku pädevusse kuuluva ülesande täitmine või politsei ülesandel iseseisvalt käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 sätestatud ülesande täitmine.

(3) Politsei tegevuses osalemise ajal on abipolitseinik riigivõimu esindaja, kelle seaduslikud korraldused on täitmiseks kohustuslikud.

(3¹) Politsei tegevuses osalemise ajal, sealhulgas siis, kui abipolitseinik rakendab meetmeid või kohaldab vahetat sundi, tegutseb ta Politsei- ja Piirivalveameti nimel.
 [[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015](#)]

(4) Abipolitseinik peab järgima ametnike eetikakoodeksis sätestatud põhimõtteid.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 3. Abipolitseiniku pädevus

(1) Abipolitseiniku pädevuses on politsei abistamine avalikku korda ähvardava ohu ennetamisel, väljaselgitamisel, tõrjumisel ja avaliku korra rikkumise kõrvaldamisel ning politsei abistamine liiklusturvalisuse tagamisel ja liiklusjärelvalve teostamisel.

(2) Abipolitseinik võib politsei ülesandel teostada iseseisvalt järelvalvet avalikus kohas käitumise nõuete üle ning politsei ülesandel täita iseseisvalt ülesannet avalikku korda ähvardava vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks.

(3) Abipolitseiniku pädevus võib isiku taotlusel piirduda ainult politsei abistamisega süüteoennetuses korrakaitseaduse §-s 18 sätestatud alustel.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

2. peatükk Abipolitseinikuks kandideerimine

§ 4. Abipolitseinikule esitatavad nõuded

(1) Abipolitseinikuks võib nimetada 18-aastaseks saanud vähemalt põhiharidusega Eesti kodaniku, kes oskab eesti keelt vähemalt B2-tasemel ning kes vastab abipolitseiniku kutsesobivuse nõuetele.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(1¹) Abipolitseinikul, kes täidab politsei ülesandel iseseisvalt käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 sätestatud ülesandeid, peab olema vähemalt keskharidus ja ta peab oskama eesti keelt vähemalt C1-tasemel.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(2) Abipolitseinikuks ei või nimetada kohtunikku ja prokurööri.

(3) Abipolitseiniku kutsesobivuse nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 5. Isikud, keda võetakse abipolitseinikuks

Abipolitseiniku kandidaadiks ja abipolitseinikuks võetakse isik:

- 1) kes on teovõimeline;
- 2) keda ei ole karistatud tahtlikult toimepandud esimese astme kuriteo eest;
- 3) kellel ei ole karistatust tahtlikult toimepandud kuriteo eest;
- 4) kes ei ole kriminaalmenetluses kahtlustatav või süüdistatav;
- 5) kellelt ei ole jõustunud kohtuotsusega ära võetud politseiametniku ametikohal töötamise õigust;
- 6) kes ei ole sõltuvuses alkoholi, narkootilise või psühhotroopse aine kasutamisest või kes ei ole psüühikahäirega, raskekujulise isiksuse- või käitumishäirega;
- 7) kes ei ole sellise tervisehäirega, mis takistab tal abipolitseiniku ülesannete täitmist;
- 8) kes oma käitumise poolest sobib abipolitseiniku ülesandeid täitma ning kelle käitumine või eluviis ei ohusta tema enda ega teise isiku turvalisust.

§ 6. Abipolitseiniku ja abipolitseinikuks astuda soovija tervisekontroll

(1) Abipolitseinik peab perioodiliselt läbima tervisekontrolli ja abipolitseinikuks astuda soovija peab enne abipolitseinikuks kandideerimist läbima eelneva tervisekontrolli, mille käigus tehakse kindlaks tal käesoleva seaduse § 5 punktides 6 ja 7 nimetatud tervisehäirete ning abipolitseiniku ülesande täitmisel tulirelva kandmist välistava füüsilise puude puudumine.

(1¹) Abipolitseinikuks astuda soovija ei pea läbima tervisekontrolli, kui tal on nii kehtiv mootorsõiduki juhtimisõigus kui ka kehtiv relvaluba.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(1²) Abipolitseinikuks astuda soovija, kes soovib osaleda ainult politsei abistamisel süüteoennetuses korrakaitseaduse §-s 18 sätestatud alustel, ei pea enne abipolitseinikuks kandideerimist läbima tervisekontrolli.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(1³) Abipolitseinik, kes osaleb ainult politsei abistamisel süüteoennetuses korrakaitseaduse §-s 18 sätestatud alustel, ei pea läbima perioodilist tervisekontrolli.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(2) Tervisekontrolli korraldab ja tervisetõendi väljastab perearst, kaasates eriarste.

(3) Tervisekontroll tehakse abipolitseiniku ja abipolitseinikuks astuda soovija kulul.

(4) Abipolitseiniku ja abipolitseinikuks astuda soovija tervisekontrolli tingimused ja korra, abipolitseinikuks saamist välistavate tervisehäirete ja abipolitseiniku ülesande täitmisel tulirelva kandmist välistavate füüsiliste puuete loetelu ning tervisetõendi sisu ja vormi nõuded kehtestab **Vabariigi Valitsus**määrusega.

§ 7. Abipolitseinikuks kandideerimine

(1) Abipolitseinikuks astuda soovija esitab Politsei- ja Piirivalveametile:

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

1) kirjaliku taotluse;

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

2) isikut tõendava dokumendi koopia;

3) haridust tõendava dokumendi koopia;

4) tervisetõendi, välja arvatud käesoleva seaduse § 6 lõigetes 1¹ ja 1² sätestatud juhtudel;

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

5) abipolitseiniku ankeedi;

6) kaks fotot mõõtmetega 4×5 cm;

7) iseloomustuse tööandjalt või õppeasutuselt või soovituse politseiametnikult;

8) eesti keele tasemetunnistuse koopia, kui haridus ei ole omandatud eesti keeles;

9) vajaduse korral mootorsõiduki juhtimisõiguse olemasolu tõendava dokumendi koopia;

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

10) vajaduse korral relvaloa koopia.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(2) Abipolitseiniku ankeedis küsitakse andmeid, mis võimaldavad hinnata isiku sobivust abipolitseinikuna politsei tegevuses osalemiseks. Lisaks tuleb ankeedis märkida abipolitseinikuks kandideeriva isiku sugulaste ja hõimlaste (vanemad, õde, vend, lapsed, abikaasa) andmed, samuti abieluga sarnanevas suhtes oleva elukaaslase ees- ja perekonnanimi, isikukood (isikukoodi puudumisel sünniaeg ja -koht) ning kontaktandmed. Abipolitseiniku ankeedi vormi kehtestab **valdkonna eest vastutav minister**määrusega.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(3) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik peab ankeedis esitatud andmete õigsuse kontrollimiseks ning abipolitseinikuks astuda soovija kõlbeliste ja teiste isiksuseomaduste väljaselgitamiseks vestlema ankeedis märgitud isikuga ning vajaduse korral ja küsitletava isiku nõusolekul võtma temalt kirjaliku seletuse. Vajaduse korral võib vestlusse kaasata teisi asjasse puutuvaid Politsei- ja Piirivalveameti ametnikke või abipolitseiniku.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(3¹) Kirjaliku taotlusega kinnitab isik, et ta kohustub täitma abipolitseiniku seadusest tulenevaid nõudeid, ja soovi korral avaldab tahet osaleda politsei tegevuses ainult käesoleva seaduse § 3 lõikes 3 sätestatud ulatuses.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(4) Taotlus vaadatakse läbi 30 päeva jooksul selle saamisest arvates. Selle aja jooksul kontrollitakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nõutud dokumentide esitamist ning abipolitseinikuks astuda soovija vastavust abipolitseinikule esitatavatele nõuetele.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(5) Taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsustab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik. Otsus toimetatakse taotlejale kätte tema avalduses märgitud viisil.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(6) Taotluse rahuldamise korral arvatakse abipolitseinikuks astuda soovija Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega abipolitseiniku kandidaadiks.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

3. peatükk

Abipolitseinikuks nimetamine ja väljaõpe ning abipolitseiniku töökorraldus

§ 8. Abipolitseiniku ja abipolitseiniku kandidaadi väljaõpe

(1) Abipolitseiniku kandidaat peab läbima esimese astme õppe. Esimese astme õppes omandatakse abipolitseiniku tööks vajalikud algteadmised ja oskused. Esimese astme õpe kestab vähemalt 40 tundi ning

lõpeb arvestusega. Esimese astme õppe läbinud ja arvestuse sooritanud abipolitseinik võib osaleda politsei tegevuses koos politseiametnikuga.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(2) Käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 sätestatud ülesannet võib iseseisvalt täita abipolitseinik, kes on läbinud teise astme õppe ja sooritanud arvestuse. Teise astme õppe eelduseks on esimese astme õppe edukas läbimine ning politsei tegevuses osalemine vähemalt 100 tundi. Teise astme õpe kestab vähemalt 40 tundi ning õppes omandatakse iseseisvaks ülesande täitmiseks vajalikud teadmised ja oskused. Teise astme õpe lõpeb arvestusega.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud esimese ja teise astme õppe läbimise nõue ei laiene isikule, kes on olnud teenistuses politseiametnikuna või piirivalveametnikuna, julgeolekuasutuse ametnikule ja turvatöötaja kvalifikatsiooni omavale isikule, kes on läbinud turvatöötaja põhiõppe.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(4) Abipolitseinik peab kvalifikatsiooni tagamiseks läbima täiendusõppe ja sooritama arvestuse vähemalt üks kord kalendriaastas.

(5) Abipolitseinik, kellel on abipolitseiniku ülesande täitmisel vajalik kanda tulirelva, peab lisaks esmaõppele läbima tulirelvaõppe. Tulirelvaõpe kestab vähemalt 40 tundi ning lõpeb arvestusega. Arvestusel tuleb sooritada relva ning relva kasutamist reguleerivate õigusaktide tundmise eksam ning relva käsitlemise katse.

(5¹) Kui abipolitseinikuks kandideerib isik, kes on olnud teenistuses politseiametnikuna, piirivalveametnikuna või julgeolekuasutuse ametnikuna, võib ta soovi korral läbida tulirelvaõppe või sooritada kohe käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud arvestuse.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(6) Abipolitseinik, kellel on abipolitseiniku ülesande täitmisel vajalik kanda tulirelva, peab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud täiendusõppele ja arvestusele sooritama laskmisarvestuse vähemalt üks kord kalendriaastas.

(7) Abipolitseiniku kandidaadi ja abipolitseiniku väljaõpet korraldab Politsei- ja Piirivalveamet. Väljaõpet võib läbi viia sellekohase loaga isik, Politsei- ja Piirivalveamet või sisekaitsealine rakenduskoorgkool.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(8) Abipolitseiniku kandidaadi ja abipolitseiniku väljaõppe nõuded ning arvestuse sooritamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(9) Abipolitseiniku väljaõppekavad kinnitab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor käskkirjaga.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 9. Abipolitseinikuks nimetamine

Abipolitseinikule esitatavatele nõuetele vastav ning esmase väljaõppe läbinud ja arvestuse sooritanud abipolitseiniku kandidaat nimetatakse abipolitseinikuks Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 10. Abipolitseinikule ülesande iseseisvalt täitmise pädevuse andmine

(1) Käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 nimetatud ülesande iseseisvalt täitmise pädevuse andmise käesoleva seaduse § 8 lõikes 2 sätestatud väljaõppe läbinud ja arvestuse sooritanud abipolitseinikule otsustab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik käskkirjaga.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(2) Abipolitseinikule ülesande iseseisvalt täitmise pädevuse andmisel määratakse kindlaks abipolitseiniku ülesande iseseisvalt täitmise piirkond.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 11. Mittetulundusühingu kaasamine politsei tegevusse

(1) Valdkonna eest vastutav minister võib Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori ettepanekul sõlmida mittetulundusühinguga tsiviilõigusliku lepingu (edaspidi *korrakaitseleping*) politsei tegevuses osaleva ülesande iseseisva täitmise pädevusega abipolitseiniku tegevuse korraldamiseks.

(2) Mittetulundusühinguga sõlmitud korrakaitseleping koos lisadega avaldatakse Politsei- ja Piirivalveameti veebilehel.

§ 12. Abipolitseinikule tulirelva kandmise õiguse andmine, peatamine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Abipolitseinikule antakse luba abipolitseiniku ülesande täitmise ajal käesoleva seaduse § 32 lõike 3 punktis 3 nimetatud tulirelva kandmiseks Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega juhul, kui:

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

- 1) abipolitseinikul ei ole füüsilist puuet, mis välistab tulirelva kandmise õiguse;
- 2) abipolitseinik on läbinud edukalt käesoleva seaduse § 8 lõikes 5 nimetatud tulirelvaõppe.

(2) Abipolitseinikul peatatakse abipolitseiniku ülesande täitmise ajal tulirelva kandmise õigus Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega juhul, kui:

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

- 1) abipolitseinikul tuvastatakse tervisekontrolli käigus ajutise iseloomuga füüsiline puue, mis välistab tulirelva kandmise õiguse;
- 2) abipolitseinik ei soorita edukalt käesoleva seaduse § 8 lõikes 6 nimetatud laskmisarvestust või
- 3) abipolitseiniku poolt on tulirelva kasutamise põhjustatud isiku surm või tekitatud isikule tervisekahjustus või varaline kahju või on rikitud tulirelva käitlemise nõudeid.

(3) Abipolitseinikul peatatakse abipolitseiniku ülesande täitmise ajal tulirelva kandmise õigus kuni peatamise aluseks olnud asjaolu äralangemiseni või kuni tulirelva õiguspärase kasutamise või käitlemise tuvastamiseni.

(4) Abipolitseiniku õigus kanda abipolitseiniku ülesannete täitmise ajal tulirelva tunnistatakse kehtetuks Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega juhul, kui:

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

- 1) abipolitseinikul tuvastatakse tervisekontrolli käigus füüsiline puue, mis välistab tulirelva kandmise õiguse, või
- 2) on tuvastatud abipolitseiniku põhjendamatu tulirelva kasutamine või tulirelva käitlemise nõuete oluline rikkumine.

§ 13. Abipolitseiniku töökorraldus

(1) Abipolitseinik kaasatakse politsei tegevusse selle prefektuuri tööpiirkonnas, kus ta on abipolitseinikuks kinnitatud. Abipolitseiniku nõusolekul võidakse teda kaasata politsei tegevusse ka muus piirkonnas.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) Prefekt võib käskkirjaga moodustada abipolitseinike tegevuse paremaks korraldamiseks abipolitseinike üksuse ja kehtestada selle töökorralduse.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 14. Abipolitseiniku ülesande iseseisvalt täitmine

(1) Abipolitseinik võib käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 sätestatud ülesande täitmisele asuda üksnes politseiasutuse juhi või tema poolt määratud politseiametniku antud kirjaliku ülesande alusel.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) Vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks vajaliku ülesande võib anda suuliselt käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik või politsei juhtimiskeskus.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(3) Politsei annab abipolitseinikule ülesande täitmiseks vajalikku teavet, teavitab abipolitseinikku ülesande täitmise korrast, sidepidamise viisidest ning hoiatab võimalike ohtude eest.

§ 15. Abipolitseinike tegevuse ülevaade

Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor esitab kaks korda kalendriaastas valdkonna eest vastutavale ministrile ülevaate abipolitseinike tegevusest.

4. peatükk Abipolitseiniku rakendatavad meetmed ning vahetu sund

1. jagu Abipolitseiniku rakendatavad meetmed

§ 16. Riiklik järelevalve ja meetmed

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(1) Abipolitseinik võib rakendada korra- ja turvalisuse seaduse §-des 28 ja 30, § 32 lõigetes 1–3, §-des 38 ja 42, § 45 lõikes 1 ning §-des 46–52 sätestatud meetmeid, kui ta on kaasatud meetet kohaldama politseiametniku korraldusel.

(2) Abipolitseinik võib rakendada korra- ja turvalisuse seaduse §-des 28 ja 30, § 32 lõigetes 1–3 ning §-des 38, 46–49 ja 52 sätestatud meetmeid, kui ta teostab politsei ülesandel iseseisvalt järelevalvet avalikus kohas käitumise nõuete üle või täidab ülesannet avalikku korda ähvardava vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks.

(3) Kui abipolitseinik osaleb käesoleva seaduse § 3 lõike 3 alusel politsei tegevuses, ei ole tal õigust rakendada meetmeid ega kohaldada vahetut sundi.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 16¹. Riikliku järelevalve erisused

(1) Abipolitseinik võib korra- ja turvalisuse seaduse §-s 38 sätestatud meetet kohaldades kontrollida üksnes indikaatorvahendiga alkoholi sisaldumist isiku väljahingatavas õhus. Abipolitseinik peab andma isiku viivitamata üle politseile:

- 1) indikaatorvahendi positiivse näidu korral või
- 2) kui isik keeldub alkoholijooobe kontrollimisest indikaatorvahendiga.

(2) Abipolitseinik võib korra- ja turvalisuse seaduse § 45 lõikes 1 sätestatud meetet kohaldada, kui ta kannab ohutusvesti kirjaga „ABIPOLITSEINIK”.

(3) Abipolitseinik võib korra- ja turvalisuse seaduse §-s 46 sätestatud meetet kohaldada, kui:

- 1) see on vältimatu vahetult eelseisva kuriteo toimepanemise ärahoidmiseks;
- 2) see on vältimatu isiku elu või kehalist puutumatus ähvardava vahetu ohu tõrjumiseks;
- 3) isik on avalikus kohas pannud toime korrarikkumise ja tema isikut ei ole tuvastatud või korrarikkumise kõrvaldamiseks on kohaldatud vahetut sundi ning on küllaldane alus eeldada, et vahetu sunni kohaldamise lõpetamisel jätkab isik korrarikkumise toimepanemist.

(4) Kui abipolitseiniku poolt käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud alusel kinnipeetud isik viibib seisundis, mille tõttu ta ei ole võimeline kinnipidamisest oma lähedasele teatama, teavitab abipolitseinik sellest viivitamata politseid, kes teavitab võimaluse korral viivitamata kinnipeetud isiku lähedast. Kui kinnipeetud isik on alaealine või muu piiratud teovõimega isik, teavitab abipolitseinik sellest viivitamata politseid, kes teatab isiku kinnipidamisest esimesel võimalusel tema seaduslikule esindajale.

(5) Abipolitseinik peab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud alusel kinnipeetud isiku andma viivitamata üle politseile.

(6) Abipolitseinik, kes politsei ülesandel teostab iseseisvalt järelevalvet avalikus kohas käitumise nõuete üle või täidab ülesannet avalikku korda ähvardava vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks, võib korra- ja turvalisuse seaduse §-s 47 sätestatud meetet kohaldades kontrollida isikut või tema riietust üksnes vaatlemise ja kompimise teel või tehnilise vahendi abil, kui:

- 1) see on vajalik vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks või
- 2) isikult võib seaduse alusel võtta vabaduse.

(7) Abipolitseinik võib korra- ja turvalisuse seaduse §-s 48 sätestatud meetet kohaldades läbi vaadata isiku, sealhulgas isiku keha, riided, riietes oleva või kehal kantava asja, kui:

- 1) on alust arvata, et isik kannab endaga kaasas asja või ainet, mille võib võtta seaduse alusel hoiule, hõivata või konfiskeerida, või
- 2) see on vajalik kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks, kui isik viibib avaliku võimu toimimiseks tähtsas ehitises või selle vahetus läheduses.

(8) Korra- ja turvalisuse seaduse §-s 48 sätestatud meetet võib kohaldada abipolitseinik, kes on isikuga samast soost. Kui see on vajalik kõrgendatud vahetu ohu tõrjumiseks, võib isiku läbi vaadata abipolitseinik, kes ei ole isikuga samast soost.

(9) Abipolitseinik, kes politsei ülesandel teostab iseseisvalt järelevalvet avalikus kohas käitumise nõuete üle või täidab ülesannet avalikku korda ähvardava vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks, võib korra- ja turvalisuse seaduse §-s 49 sätestatud meetet kohaldades kontrollida valdaja nõusolekuta meeeliselt või tehnilise vahendi abil vallasasja, kui seda kannab kaasas isik, kelle suhtes võib seaduse alusel teostada turvakontrolli või kelle võib seaduse alusel läbi vaadata.

(10) Abipolitseinik võib korra- ja turvalisuse seaduse §-s 52 sätestatud meetet kohaldades võtta hoiule turvakontrolli või isiku läbivaatuse käigus tuvastatud vallasasja, millega isik võib ohustada ennast või teist isikut või mille valdamine on isikul seadusega keelatud. Abipolitseinik peab hoiulevõetud asja andma viivitamata üle politseile.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 17.–§ 26. [Kehtetud -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

2. jagu Vaheetu sund

§ 27. Vaheetu sund

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 28. Vaheetu sunni kohaldamine

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(1) Abipolitseinik võib füüsilist jõudu, erivahendit ja relva kasutada korrakaitseasutuses sätestatud alusel ja korras, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(2) Abipolitseinikul on õigus kohaldada vaheetu sunni politseiametniku korraldusel, kui see on vältimatult vajalik politseiametniku poolt riikliku järelevalve meetme kohaldamise eesmärgi saavutamiseks.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 29. Vaheetu sunni kohaldamise lubatavus

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 30. Vaheetu sunni eest hoiatamine

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 31. Abi andmine vigastatud isikule

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 32. Abipolitseinikule lubatud relvad ja erivahendid

(1) Abipolitseinikule lubatud erivahendid on Politsei- ja Piirivalveameti poolt väljastatud käeraud ja sidumisvahend.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) Abipolitseinikule lubatud relvad on Politsei- ja Piirivalveameti poolt väljastatud gaasirelv, külmrelv ja tulirelv.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(3) Abipolitseinikule on lubatud järgmised gaasirelva, külmrelva ja tulirelva alaliigid:

- 1) gaasirelv – gaasipihusti;
- 2) külmrelv – kumminui, teleskoopnui;
- 3) tulirelv – püstol, revolver.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud erivahend või relv väljastatakse abipolitseinikule üksnes talle pandud ülesande täitmise ajaks. Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik võib erandkorras lubada abipolitseinikule väljastatud erivahendit või relva hoida alaliselt abipolitseiniku elukohas. Luba vormistatakse Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori käskkirjaga või tema volitatud ametniku kirjaliku otsusega.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(5) Abipolitseinikule väljastatud erivahendi ja relva väljastamise, hoidmise, tagastamise ning relva kandmise korra kehtestab **valdkonna eest vastutav minister** määrusega.

[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 33. Käeraudade ja sidumisvahendi kasutamine

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 33¹. Käeraudade ja sidumisvahendi kasutamine

(1) Abipolitseinik võib isiku suhtes kasutada käeraudu, kui on alust arvata, et isik võib:

- 1) rünnata teist isikut, osutada korrakaitseorgani ametnikule füüsilist vastupanu või kahjustada suure väärtusega varalist hüvet;
- 2) põgeneda või teda võidakse ebaseaduslikult vabastada, kui temalt on seaduse alusel võetud vabadus, või
- 3) ennast vigastada või enese tappa.

(2) Kui käeraudade kasutamine ei ole võimalik, võib abipolitseinik käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusel kasutada sidumisvahendit, kui see ei sea ohtu isiku elu, ei tekita talle kehavigastust ega põhjusta kestvaid füüsilist valu. Sidumisvahendi kasutamine ei tohi kesta üle ühe tunni järjest.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 34. Gaasipihusti, kumminuia ja teleskoopnuia kasutamine

Abipolitseinik võib kasutada isiku suhtes gaasipihustit, kumminuia või teleskoopnuia ainult tema ründamis-, vastupanu- või põgenemisvõimetuks muutmiseks juhul, kui seda eesmärki ei ole võimalik saavutada muu vahetu sunni vahendiga, välja arvatud tulirelvaga, ning kui see on ühtlasi vajalik, et:

- 1) tõrjuda vahetu oht elule või kehalisele puutumatusele või
- 2) tõkestada vahetult eelseisva või juba asetleidva esimese astme vägivaldse kuriteo toimepanemist.

§ 35. Tulirelva kasutamine

(1) Abipolitseinik võib abipolitseiniku ülesande täitmisel tulirelva kasutada üksnes hädakaitstes, seejuures hädakaitse piire ületamata.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(2) Abipolitseinik võib kasutada tulirelva looma suhtes ainult looma ründevõimetuks muutmiseks juhul, kui seda eesmärki ei ole võimalik saavutada muu sunnivahendiga.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

§ 36. Tulirelva kasutamisest teavitamine

Abipolitseinik on kohustatud viivitamata teavitama politsei juhtimiskeskust tulirelva kasutamisest abipolitseiniku ülesande täitmisel.
[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

5. peatükk Abipolitseiniku hüved ja tagatised

§ 37. Abipolitseiniku tunnistus, eritunnused ja vormiriietus

(1) Abipolitseinikule antakse abipolitseiniku tunnistus ja eritunnused. Abipolitseiniku eritunnused on varrukaembleem ja kiri „ABIPOLITSEINIK”. Tunnistuse ja eritunnuste kirjelduse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(2) Abipolitseinik kannab abipolitseiniku ülesande täitmisel politsei ohutusvesti kirjaga „ABIPOLITSEINIK”. Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku loal võib erandjuhtudel, kui see tuleneb ülesande iseloomust, loobuda ohutusvesti kandmisest abipolitseiniku ülesande täitmisel. Abipolitseinik peab esitama isikule tema nõudmisel abipolitseiniku tunnistuse.
[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015]

(3) Abipolitseinik võib kanda politseiametniku vormiriietust abipolitseiniku eritunnustega.

(4) Abipolitseinik peab kandma politseiametniku vormiriietust abipolitseiniku eritunnustega, kui ta:

- 1) kannab abipolitseiniku ülesande täitmisel tulirelva või
- 2) täidab politsei ülesandel käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 sätestatud ülesannet iseseisvalt.

(5) Abipolitseinikul on keelatud abipolitseiniku ülesande täitmise ajal kanda:

- 1) ametniku, välja arvatud politseiametniku, vormiriietust;
- 2) turvatöötaja vormiriietust;
- 3) riietust, millel on kaitseväe või Kaitseliidu eraldusmärgid.

(6) Eritunnused ja abipolitseinikule väljastatud vormiriietus tagastatakse abipolitseiniku staatusest vabastamisel.

(7) Eritunnuste ja abipolitseinikule väljastatud vormiriietuse andmise ja kandmise korra kehtestab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor.
[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 38. Hüvitis abipolitseiniku hukkumise, haigestumise ja vigastada saamise korral seoses abipolitseiniku ülesande täitmisega

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(1) Kui abipolitseinik hukub seoses abipolitseiniku ülesande täitmisega õnnetusjuhtumi või tema suhtes vägivaldse kasutamise tagajärjel, maksab riik tema lastele, vanematele ja lesele ning perekonnaseaduse alusel tema ülalpidamisel olnud teistele isikutele ühekordset hüvitist kokku 120-kordse politseiametniku madalaimale palgaastmele vastava palgamäära ulatuses.

(2) Kui abipolitseinikul tuvastatakse töövõimetoetuse seaduse alusel osaline või puuduv töövõime seoses abipolitseiniku ülesannete täitmisega õnnetusjuhtumi või tema suhtes vägivald kasutamise tagajärjel saadud vigastuse või tekkinud haiguse tõttu, maksab riik talle hüvitist. Hüvitist makstakse, lähtudes Eesti Töötukassa poolt töövõime esmakordsel hindamisel tuvastatud töövõime ulatusest, järgmiselt (edaspidi *hüvitise maksimummäär*):

1) osalise töövõime korral – politseiametniku 12-kordsele madalaimale palgaastmele vastava palgamäära ulatuses;

2) puuduva töövõime korral – politseiametniku 60-kordsele madalaimale palgaastmele vastava palgamäära ulatuses.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud seose isiku töövõime ulatuse ja abipolitseiniku ülesannete täitmise tagajärjel saadud vigastuse või tekkinud haiguse vahel tuvastab vajaduse korral Sotsiaalkindlustusamet avaliku teenistuse seaduse §-s 49¹ sätestatud korras.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hüvitist makstakse välja osade kaupa. Osa suurus sõltub töövõime esmakordsel või kordushindamisel tuvastatud osalise või puuduva töövõime kestusest.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(4) Hüvitist ei maksta kokku rohkem töövõime esmakordsel hindamisel tuvastatud töövõime ulatusele vastavast hüvitise maksimummäärast.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(5) Kui isiku töövõime ulatus muutub, lähtutakse hüvitise edasisel maksmisel töövõime kordushindamisel tuvastatud töövõime ulatusele vastavast käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hüvitise määra, võttes arvesse juba välja makstud hüvitist.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(6) Kui kordushindamise tulemusena on isikul õigus saada hüvitist väiksemas ulatuses, kui talle on välja makstud, siis enamakstud summat tagasi ei nõuta.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(7) Kui isikule seoses töövõime kordushindamisega enam hüvitist ei makstud, kuid tema töövõime uue kordushindamise alusel on vähenenud, ei tohi hüvitise maksmise aeg koos ajaga, mille eest hüvitist ei makstud, kokku olla pikem tema hüvitise maksimummäära arvutamise aluseks olevast ajast.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(8) Kui töövõime kordushindamisel tuvastatud osalise või puuduva töövõime periood algab töövõime esmakordsele hindamisele järgneval kalendriaastal, korrigeeritakse hüvitise arvutamise aluseks olevat summat osalise või puuduva töövõime esmakordse tuvastamise aasta tarbijahinnaindeksiga. Kui töövõime kordushindamisel tuvastatud osalise või puuduva töövõime periood algab hiljem, korrigeeritakse hüvitise arvutamise aluseks olevat summat tarbijahinnaindeksitega alates osalise või puuduva töövõime esmakordse tuvastamise aastast kuni viimasele töövõime kordushindamisele eelneva aastani.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(9) Abipolitseinikule, kes seoses abipolitseiniku ülesande täitmisega on õnnetusjuhtumi või tema suhtes vägivald kasutamise tagajärjel saanud kehavigastuse, millega kaasneb ajutine töövõime kaotus, maksab riik ühekordset hüvitist ühekordse politseiametniku madalaimale palgaastmele vastava palgamäära ulatuses.

(10) Kui abipolitseinik on saanud vigastuse või haigestunud seoses abipolitseiniku ülesande täitmisega õnnetusjuhtumi või tema suhtes vägivald kasutamise tagajärjel, kannab riik tema ravi- ja ravimikulud.

(11) Käesolevas paragrahvis nimetatud kulud kaetakse riigieelarvest Siseministeeriumi eelarve kaudu.

(12) Käesolevas paragrahvis sätestatud hüvitiste ja kulude arvutamise ning maksmise korra ja ulatuse kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

(13) Käesolevas paragrahvis sätestatud ei kohaldata, kui abipolitseinik on abipolitseiniku ülesande täitmisel õnnetusjuhtumiga seoses või tema suhtes vägivald kasutamisel vigastuse saamisel:

1) pannud toime süüteo, mis on põhjuslikus seoses õnnetusjuhtumiga või abipolitseiniku suhtes vägivald kasutamise;

2) pannud toime enesetapu või enesetapukatse;

3) pannud toime enesevigastuse, mis ei ole põhjuslikus seoses haigusliku seisundiga ega tulene teiste isikute õigusvastasest käitumisest;

4) alkohoolse, narkootilise või psühhotroopse aine jooles.

(14) Pärast käesoleva paragrahvi alusel hüvitise maksmist tekib riigil regressiõigus hüvitisena makstud summa ulatuses süüdiolava isiku suhtes. Regressinõudeasjades esindab riiki valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud isik.

§ 39. Varalise kahju hüvitamine

(1) Abipolitseiniku ülesande täitmise tõttu abipolitseinikule või tema perekonnaliikmele tekitatud otsese varalise kahju hüvitab riik. Kahjutasu nõutakse süüdiolvalt isikult sisse regressi korras.

(2) Varalise kahju hüvitamise tingimused ja korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

(3) Käesolevas paragrahvis sätestatud ei kohaldata, kui abipolitseinik on abipolitseiniku ülesande täitmisel käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud otsese varalise kahju saamisel:

- 1) pannud toime süüteo, mis on põhjuslikus seoses otsese varalise kahju saamisega;
- 2) pannud toime enesetapu või enesetapukatse;
- 3) pannud toime enesevigastuse, mis ei ole põhjuslikus seoses haigusliku seisundiga ega tulenenud teiste isikute õigusvastasest käitumisest;
- 4) alkohoolse, narkootilise või psühhotroopse aine joobes.

§ 40. Kulutuste hüvitamine

(1) Abipolitseiniku transpordi-, side- ja muud Politsei- ja Piirivalveameti ettenähtud ja temale ülesande täitmiseks vajalikud kulud hüvitab Politsei- ja Piirivalveamet.

(2) Politsei- ja Piirivalveametil on õigus hüvitada abipolitseiniku tervisekontrolli kulutusi.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulude hüvitamise piirmäära ja korra kehtestab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor käskkirjaga.

(4) Kokkuleppel Politsei- ja Piirivalveametiga võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulud hüvitada kohalik omavalitsus.

[[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012](#)]

§ 41. Abipolitseiniku ergutamine

Silmapaistvate teenete eest võib abipolitseinikku ergutada politsei ja piirivalve seaduse 5. peatüki 8. jaos sätestatud korras.

6. peatükk Abipolitseiniku staatusest vabastamine

§ 42. Abipolitseiniku staatusest vabastamine

Abipolitseinik vabastatakse abipolitseiniku staatusest Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega:

[[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012](#)]

- 1) abipolitseiniku algatusel;
- 2) tema mittevastavuse korral käesoleva seaduse §-des 4 ja 5 ning § 8 lõikes 4 sätestatud tingimustele või
- 3) seoses abipolitseinikule sobimatu käitumisega, sealhulgas kui abipolitseinik rikub avalikus kohas käitumise nõudeid või käitub muul viisil õigusvastaselt;
- 4) abipolitseiniku surma korral.

[[RT I, 12.03.2015, 6- jõust. 22.03.2015](#)]

7. peatükk Vastutus

§ 43. Abipolitseiniku tunnistuse ja eritunnuse ebaseaduslik kasutamine

(1) Abipolitseiniku tunnistuse või eritunnuse ebaseadusliku kasutamise eest – karistatakse rahaträhviga kuni kolmsada trahviühikut või arestiga.

(2) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud süüteo toimepanemise vahetuks objektiks olnud eseme konfiskeerimist vastavalt karistusseadustiku §-s 83 sätestatule.

§ 44. Menetlus

(1) [Kehtetu -[RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 01.01.2015](#)]

(2) Käesoleva seaduse §-s 43 sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on Politsei- ja Piirivalveamet.

8. peatükk

Rakendussätted

§ 45. Üleminekusätted

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist abipolitseinikuks arvatud isikud, kes soovivad jätkata abipolitseinikuna politsei tegevuses osalemist, kuid ei vasta käesoleva seaduse §-s 4 sätestatud nõuetele, on kohustatud viima oma:

- 1) keeleoskustaseme vastavusse seaduse nõuetega hiljemalt 2012. aasta 1. juuliks;
- 2) haridustaseme vastavusse seaduse nõuetega hiljemalt 2014. aasta 1. juuliks.

(2) Enne käesoleva seaduse jõustumist abipolitseinikuks arvatud isikud, kes soovivad jätkata abipolitseinikuna politsei tegevuses osalemist, on kohustatud läbima nõuetekohase tervisekontrolli ja täitma kutsesobivuse nõuded hiljemalt 2012. aasta 1. jaanuariks.

(3) Enne käesoleva seaduse jõustumist abipolitseinikuks arvatud isikutele, kellele on enne käesoleva seaduse jõustumist antud politseiasutuse poolt politsei tulirelva kandmise õigus ning kes soovivad jätkata abipolitseinikuna politsei tegevuses osalemist ja kellele on vaja abipolitseiniku ülesande täitmisel kanda tulirelva, ei laiene tulirelvaõppe nõue, kui isik sooritab tulirelva kasutamist reguleerivate õigusaktide tundmise eksami ning relva käsitlemise katse hiljemalt 2011. aasta 1. juuliks.

§ 45¹. Püsiva töövõimetusega isik

Abipolitseinikul, kellel on tuvastatud osaline töövõimetus riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel, loetakse käesoleva seaduse §-s 38 sätestatud osalise töövõime tingimus täidetuks. Abipolitseinikul, kellel on tuvastatud täielik töövõimetus riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel, loetakse käesoleva seaduse §-s 38 sätestatud puuduva töövõime tingimus täidetuks.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 46.–§ 49.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 50. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2011. aasta 1. jaanuaril.